

Primària i secundària

Ciències naturals i biologia

Història

Activitat 8: Aprofitant l'espai (Marjades)

Descripció:

Amb aquesta activitat es pretén aprendre què són les marjades i la seva utilitat, observar en quin estat es troben i si hi ha diferències respecte a com estaven en el passat. També s'identificaran algunes de les espècies vegetals que hi creixen i s'identificaran en el mapa col·lectiu les marjades en bon estat i els cultius que s'hi fan actualment.

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entrar en contacte amb alguns dels elements patrimonials més emblemàtics de la Serra, com ara les marjades • Aprendre què són les marjades i la seva funció • Conèixer quines espècies s'hi cultivaven i s'hi cultiven actualment • Identificar les espècies que les han colonitzat i el perquè d'aquest fet • Reflexionar sobre el canvi de vida del camp a la ciutat i les seves conseqüències
Conceptes clau	<ul style="list-style-type: none"> • Marjada • Pedra en sec • Olivera • Element patrimonial • Abandonament rural
Durada aprox.	Una sessió
Material recomanat	<ul style="list-style-type: none"> • Ordinador • Mapes elements de Tramuntana
Organització participants	Individual

Metodologia

- 1.** Explicar a l'alumnat en què consisteix l'activitat i quina és la seva finalitat.
- 2.** Proposar als alumnes que cerquin a internet tot allò que puguin trobar sobre les marjades i la seva utilitat.
- 3.** Una vegada cada un tingui informació sobre el tema, el professor escoltarà les troballes dels alumnes voluntaris o bé escollirà a l'atzar qui ha de fer la intervenció i fa un resum a la pissarra sobre la informació obtinguda.

Els temes a comentar poden estar relacionats amb:

- Materials de construcció i estructura (pedra seca...).
- El seu estat de conservació (si estan o no deteriorades/abandonades...).
- Per què s'utilitzaven (per augmentar les zones conreables...).
- La seva importància (augment de zones conreables en època de necessitat i beneficis ecològics: evitar erosió i arrossegament de sòl, augmentar la in-filtració d'aigua...).
- Com ha evolucionat el seu ús (abandonament, canvis de conreus).

Efectes de l'abandonament d'ús d'aquest element patrimonial (augment de zones forestals amb pins, ullastres, esbaldrecs, minva de cabal a fonts de mina...).

- Causes d'aquest canvi (pèrdua de valor dels cultius, noves activitats econòmiques més rendibles, migració cap a la ciutat...).

- 4.** Finalment es proposa que els alumnes indiquin en el mapa aquells llocs on han vist o creuen que hi pot haver marjades.

Per aprofundir

PROPOSTA D'EXTENSIÓ 1:

Treballar, amb l'aplicació de la mateixa metodologia, amb altres estructures i elements patrimonials fets de pedra seca, com ara el camí de pedra en sec.

PROPOSTA D'EXTENSIÓ 2:

Realitzar una sortida de camp on es puguin apreciar marjades en bon estat de conservació i en mal estat de conservació. Es proposa fer fotografies per penjar-les al mural col·lectiu. Si és possible, xerrar amb qualche pagès, propietari, agent de medi ambient, etc. per recollir informació i opinions sobre la importància de les marjades i de la seva conservació, a més de les alternatives per al seu manteniment.

PROPOSTA D'EXTENSIÓ 3:

Convidar al centre un membre del Gremi de Margers de Mallorca perquè faci una conferència sobre els marges de Tramuntana i les característiques, importància i dificultats de l'ofici de marger. Prèviament, és aconsellable que el grup d'alumnes discuteixi i seleccioni algunes preguntes rellevants per plantejar als margers.

Recursos necessaris

Per a la realització d'aquesta activitat és necessari tenir coneixement sobre:

- Coneixement dels conceptes clau que apareixen a la taula.
- Tenir coneixements sobre les característiques generals de les marjades: materials amb què estan fetes, utilitat, importància, estat actual, alternatives per a la seva conservació, etc.
- Coneixements de les principals espècies forestals de la Serra i dels cultius que s'han desenvolupat o es fan actualment a les marjades.

Per saber-ne més:

Articles

Diari ARA Balears: Bauzà, J. (13 de gener de 2017). Marjades: un passat agrícola, un present forestal i un futur incert. Diari Ara Balears. Recuperat de: https://www.arabalears.cat/balears/Marjades-passat-agricola-present-forestal_0_1721827950.html

Revista Mètode: Grimalt, M., Rodríguez, R., Alomar, G., Ferrer, I., Reynés, A. (11 de març de 2013). Paisatge i pedra en sec a Mallorca. Mètode. Recuperat de: <https://metode.cat/revistes-metode/monografics/paisatge-i-pedra-sec-a-mallorca.htm>

Manual

D.A. (2018). Manual de gestió rural de la Serra de Tramuntana. Ed: Tramuntana XXI, Palma. (fitxa 6.1).

Reportatges:

Reportatge IB3 Notícies: IB3 Notícies. (14 maig 2018). Les marjades ajuden a infiltrar l'aigua i a drenar la sobrant entre les pedres. Recuperat de: https://www.youtube.com/watch?v=-3Vt_53nHr8

Reportatge IB3: La Serra de Tramuntana. (26 març de 2015). La Serra de Tramuntana: les construccions de pedra en sec. Recuperat de: https://www.youtube.com/watch?v=3LMOyMpPi_E